

Gevolgen vervallen artikel 37 voor bekostiging zorg in de Wvvgz

Er zijn veel vragen binnengekomen over een rectificatie vanuit DJI over het vervallen van artikel 37 Sr in verband met de inwerkingtreding van de Wvvgz

RECTIFICATIE

Vervallen artikel 37 Sr als Forensische Zorgtitel per 1/1/2020

Een uitspraak van het Gerechtshof Den Haag heeft ertoe geleid dat een eerder verstuurd nieuwsbericht over artikel 37 Sr vraagt om een rectificatie.

In dit bericht staan de gevolgen benoemd van het vervallen van de forensische zorgtitel "Zorg zonder strafoplegging door opname in een psychiatrisch ziekenhuis voor de duur van een jaar in het kader van de strafrechtelijke machtiging" (art. 37 jo 39 Wetboek van strafrecht) per 1 januari 2020.

Per 1 januari 2020 zullen de Wet verplichte ggz (Wvvgz) en de Wet zorg en dwang (Wzd) in werking treden en daarmee ook de zogenaamde schakelbepaling uit de Wet Forensische Zorg (Wfz), te weten artikel 2.3. Dit artikel regelt de bevoegdheid van de strafrechter om een civiele machtiging voor gedwongen zorg (een zorgmachtiging op grond van de Wvvgz of een rechterlijke machtiging op grond van de Wzd) af te geven. Dit kan op verschillende momenten in het strafproces.

Deze wetswijziging heeft tot gevolg dat vanaf 1 januari 2020 artikel 37 Sr niet meer kan worden opgelegd. Opgelegde vonnissen van vóór die datum, ook die na 1 januari 2020 onherroepelijk worden, dienen wel tot en met 31 december 2020 te worden uitgevoerd. Na 31 december 2020 kan, indien nodig, aansluitend gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden in de Wvvgz dan wel de Wzd. Het OM, in afstemming met het NIFP, anticipeert nu in het laatste kwartaal van 2019 al op deze wetsovergang en overweegt daarbij de haalbaarheid van een vordering voor 1 januari 2020 in het kader van het huidige artikel 37 Sr.

Voor de bekostiging betekent dit dat voor alle strafrechtelijke machtigingen op grond van artikel 37 Sr die nog tot en met 31/12/2019 zijn opgelegd (ook die na die datum onherroepelijk zijn geworden), de zorg nog wel door de divisie ForZo/JJI wordt vergoed voor de looptijd van de titel of tot en met uiterlijk 31 december 2020. In 2020 kan op artikel 37 Sr als forensische zorgtitel worden gefactureerd. Daarmee is 2020 een overgangsjaar in de bekostiging. De zorg die in het kader van een civielrechtelijke zorgmachtiging wordt opgelegd, wordt vanuit de Zorgverzekeringswet bekostigd.

Wat verandert er precies?

Na 1-1-2020 bestaat de strafrechtelijke sanctie artikel 37 Sr niet meer. Wel kan de strafrechter nu een zorgmachtiging ('gewone' Wvvgz) verlenen. Dat kan klinische, maar ook ambulante zorg zijn. De zorg die op basis van een dergelijke zorgmachtiging wordt verleend, is geen forensische zorg.

De civiele machtiging (Zm en Rm) die met ingang van 1-1-2020 op basis van art. 2.3 Wfz door de strafrechter kan worden verleend, verschilt niet van een afgegeven civiele

machtiging door de civiele rechter. Dus toepassing van art. 2.3 Wfz levert 'gewoon' civiele zorg (Zvw) op. Er gelden dezelfde Wvggz/Wzd-eisen, ook in de voorbereiding, als bij de 'reguliere' route.

Nadat de machtiging is afgegeven gaat het om een reguliere Wvggz- of Wzd-patiënt (en dus geen forensische patiënt) met de bijbehorende inhoud/ consequenties/ grondslagen/ financiering/ rechtspositie etc. Wel een verschil is dat bij toepassing van artikel 2.3 Wfz voor een tijdelijke onderbreking of voortijdige beëindiging van de zorg zoals opgenomen in de machtiging, toestemming nodig is van de Minister van Rechtsbescherming.

Hoeveel art. 37 Sr-plaatsingen zijn er?

De aantallen plaatsingen voor artikel 37 waren de afgelopen jaren:

2018: 160 geplaatst

2019: 150 geplaatst

2019: 32 nog niet geplaatst

Dat lijkt niet zo veel, maar als het gaat om verblijf op een gesloten setting of met beveiliging gaat het al gauw om ca € 200K/per jaar per patiënt. Onduidelijk is of de rechter in alle gevallen dat hij art. 37 Sr (oud) toepaste nu artikel 2.3 Wfz zal gaan toepassen. Dat lijkt niet aannemelijk.

Gaan die allemaal over naar de Zvw?

We kunnen niet in de toekomst kijken. We weten dus niet, zoals hiervoor al is aangegeven, of de rechter, in alle gevallen in plaats van art. 37 Sr (oud) artikel 2.3 Wfz zal gaan toepassen. Immers toepassing van artikel 2.3 Wfz levert geen forensische zorg op en dus ook niet op basis daarvan een opname in een Fpa of een Fpk, zoals bij toepassing van artikel 37 Sr oud meestal het geval was. Overigens is in alle gevallen het OM betrokken bij de voorbereiding van de zorgmachtiging, aangezien de procedure van de Wvggz gevolgd moet worden.

Is er budget overgeheveld naar het macro-kader ggz hiervoor?

VWS geeft aan dat het geen signalen heeft ontvangen dat zorgverzekeraars deze zorg niet in gaan kopen. VWS heeft het onderwerp expliciet voorgelegd aan de NZa, maar die voorziet ook geen problemen. Er is geen budget overgeheveld van justitie naar verzekeraars. Daarnaast gaat het om een gewone zorgmachtiging, ook al is die door de strafrechter opgelegd. Mocht er een hoger beveiligingsniveau nodig zijn dan kan (net zoals dat nu ook al kan onder de Bopz) iemand geplaatst worden in bijvoorbeeld een FPA dus wat dat betreft verandert er niets.

Conclusie

Artikel 37 Sr plaatsingen die zijn opgelegd voor 1 januari 2020 worden nog tot 1 januari 2021 door Forzo betaald. Daarna is het civielrechtelijke zorg en moet dus de zorgverzekeraar betalen indien via art 2.3 Wfz een machtiging wordt verleend. Naar verwachting zal de rechter relatief beperkt in plaats van artikel 37 Sr via 2.3 Wfz een machtiging verlenen. Als forensische zorg nodig is, zal de rechter forensische zorg 'opleggen'. In het eerste geval (2.3 Wfz) betaalt dus zorgverzekeraar; bij de tweede optie betaalt Forzo (want strafrechtelijke titel). Er is in ieder geval geen budget overgegaan van DJI naar de zorgverzekeraars.